

INDULGENTIARUM DOCTRINA

Over de herziening van de aflatenpraktijk

Auteur: Paus Paulus VI, dd. 1 januari 1967

<https://www.rkddocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=89>

Opmerking: De noten tussen rechte haken [..], en andere, werden in dit afschrift niet opgenomen

I – I

Paulus, Bisschop,

dienaar der dienaren Gods
ter blijvende herinnering.

1

De leer en de praktijk van de aflaten, die in de katholieke Kerk reeds vele eeuwen van kracht zijn, steunen op de goddelijke openbaring als op een hecht fundament; [1] [2] op de openbaring die, door de apostelen overgeleverd, “onder bijstand van de Heilige Geest in de Kerk vorderingen maakt”, terwijl “de Kerk in de loop der eeuwen onafgebroken streeft naar de volheid van de goddelijke waarheid, totdat in haar Gods woorden in vervulling gaan”. [3] [4]

Maar voor een goed begrip van deze leer en van deze heilzame praktijk moeten wij enkele waarheden in herinnering roepen die de universele Kerk, verlicht door Gods woord, altijd heeft geloofd en die de bisschoppen als opvolgers van de apostelen, en vooral de pausen als opvolgers van de heilige Petrus, ofwel door de pastorale praktijk ofwel door doctrinaire documenten steeds hebben voorgehouden en nog voorhouden.

2

Zoals de goddelijke openbaring ons leert, volgen op de zonden de straffen, die door Gods heiligheid zijn opgelegd en die ofwel in deze wereld door het verdriet, de pijn en de ellende van dit leven en vooral door de dood [5] [6] [7] [8] [9] [10] moeten worden uitgeboet of ook door het vuur en de kwellingen of de zuivere straffen in het toekomstig leven. [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] De christengelovigen waren er daarom altijd van overtuigd, dat er vele obstakels zijn op de slechte weg en dat deze weg ruw, doornig en schadelijk is voor hen die haar bewandelen. [19]

Deze straffen worden door de rechtvaardige en barmhartige God opgelegd om de zielen te zuiveren en de heiligheid van de morele orde te beschermen en om de glorie van God in zijn volle heerlijkheid te herstellen. Want iedere zonde brengt een verstoring van de universele orde mee, die God in zijn onuitsprekelijke wijsheid en oneindige goedheid heeft beschikt, en een vernietiging van aanzienlijke goederen zowel met betrekking tot de zondaar zelf als tot de mensengemeenschap. Het stond de christenen van alle tijden echter duidelijk voor de geest, dat de zonde niet enkel een overtreding is van de goddelijke wet, maar bovenal, zij het niet steeds direct en openlijk, een minachting of veronachtzaming van de persoonlijke vriendschap tussen God en mens [20] [21] [22] [23] [24] [25] [26] en een werkelijke en nooit genoeg te schatten belediging van God, ja zelfs een ondankbare versmading van de liefde Gods, ons in Christus aangeboden, toen Christus zijn leerlingen niet zijn dienstknechten, maar zijn vrienden heeft genoemd. [27] [28] [29]

3

Voor een volledige vergeving en een volledig herstel van de zonden, zoals dat heet, is dus niet alleen noodzakelijk, dat door een oprechte bekering de vriendschap met God wordt hersteld en de beledigingen, Zijn wijsheid en goedheid aangedaan, worden uitgeboet, maar ook dat al het goede, zowel persoonlijke als sociale als dat wat de universele orde aangaat en dat door de zonde verminderd of tenietgedaan is, volledig wordt hersteld ofwel door een vrijwillig herstel, dat niet zonder pijnlijke moeite zal zijn, ofwel door het verdragen van de straffen, die door de gerechte en allerheiligste wijsheid van God zijn vastgesteld en waardoor in heel de wereld de heiligheid en het aanzien

van Gods glorie duidelijk aan het licht treden. Vanuit het bestaan en de ernst van de straffen nu onderkent men de dwaasheid en boosheid van de zonde, en de slechte gevolgen daarvan.

Dat er echter uit te boeten straffen of zonderesten ter uitzuivering kunnen blijven en inderdaad feitelijk dikwijls blijven, ook nadat de schuld reeds vergeven is, [30] [31] [32] [33] [34] [35] [36] wordt helder naar voren gebracht in de leer over het vagevuur: want hierin worden na de dood de zielen van de overledenen die “met een echt berouw in de liefde van God zijn heengegaan, alvorens zij door waardige vruchten van boetvaardigheid voldoening over de bedreven zonden of nalatigheid hebben gegeven”, [37] door de reinigende straffen gezuiverd. Ditzelfde wordt ook voldoende aangetoond door de christengemeenschap, welke tot de heilige eucharistie was toegelaten, wanneer zij bad, “dat wij die terecht voor onze zonden worden gekastijd, omwille van de luister van Uw naam barmhartig bevrijd worden. [38]

Alle mensen echter, die als pelgrims in deze wereld vertoeven, bedrijven minstens kleine of, zoals men dat noemt, dagelijkse zonden: [39] [40] [41] [42] [43] zodat allen de barmhartigheid van God nodig hebben om van de straffen die op de zonden volgen te worden bevrijd.

II – II

Krachtens een geheim en liefdevol mysterie van Gods beschikking zijn de mensen door een bovennatuurlijke band met elkaar verbonden, waardoor de zonde van de één ook aan de overigen schade toebrengt, zoals ook de heiligheid van de één weldadig is voor de anderen. [1] Zo helpen de christengelovigen elkaar om het bovennatuurlijk einddoel te bereiken. Een getuigenis van deze gemeenschap treedt aan de dag in Adam zelf, wiens zonde door voortplanting op alle mensen overgaat. Maar een groter en volmaakter begin, fundament en voorbeeld van deze bovennatuurlijke band is Christus zelf, tot gemeenschap met wie God ons heeft geroepen. [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9]

5

Want Christus, “die geen zonde heeft bedreven”, “heeft voor ons geleden”, [10] ; “is om onze ongerechtigheden met wonden geslagen, is om onze misdaden gebroken... en door zijn striemen zijn wij genezen”. [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] [19]

In de voetsporen van Christus [20] hebben de christengelovigen altijd geprobeerd elkaar te helpen op de weg naar de hemelse Vader; door gebed, door de uitwisseling van geestelijke weldaden en door berouwvolle boetedoening; hoe ferventer echter de liefde waardoor zij werden gedreven, hoe meer zij de lijdende Christus navolgden, het eigen kruis dragend tot uitboeting van hun eigen zonden en die van anderen, in de vaste overtuiging dat zij hun broeders bij God, de Vader van barmhartigheid, konden helpen in het verwerven van het heil. [21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] Dit is het aloude dogma van de gemeenschap der heiligen,[28] waardoor het leven van de afzonderlijke kinderen van God in en door Christus wonderbaarlijk verbonden is met het leven van alle andere christenbroeders in de bovennatuurlijke eenheid van het mystieke lichaam van Christus als in één mystieke persoon. [29] [30] [31]

Op deze wijze treedt de “schat van de Kerk” naar voren [32] [33] [34] [35] [36]. Dit is niet als het ware een geheel van goederen, die zich bij wijze van materiële rijkdommen door de eeuwen heen opstapelen, maar het oneindige en onuitputtelijke loon dat de uitboetingen en verdiensten van Christus de Heer bij God bezitten, opgedragen om heel de mensheid van de zonde te verlossen en tot gemeenschap met de Vader te doen komen; het is Christus de Verlosser zelf in wie de voldoeningen en verdiensten van Zijn verlossing bestaan en van kracht zijn. [37] [38] Bovendien behoort tot deze schat ook de werkelijk oneindige en onmetelijke en altijd nieuwe beloning welke ten overstaan van God de gebeden en goede werken bezitten van de heilige maagd Maria en van alle heiligen, die door Christus’ genade in diens voetspoor zichzelf hebben geheiligd en de opdracht die zij van de Vader ontvingen tot een goed einde hebben gebracht; zodat zij werkend aan hun eigen heil, ook hebben bijgedragen tot het heil van hun broeders in de eenheid van het mystieke lichaam van Christus.

“Allen immers die tot Christus behoren, vormen één Kerk door zijn Geest te bewaren en zijn in Hem vast aan elkaar gehecht” (Ef. 4, 16). De verbinding dus met de broeders die in de vrede van

Christus ontslapen zijn, wordt geenszins onderbroken, maar veeleer, volgens het bestendig geloof van de Kerk, door de uitwisseling van geestelijke goederen versterkt. Daar de hemelingen immers inniger met Christus verbonden zijn, bevestigen zij heel de Kerk met groter kracht in de heiligheid en op velerlei wijzen dragen zij tot haar bredere uitbouw bij [39]. Want in het vaderland opgenomen en bij de Heer inwonend [40], houden ze niet op door Hem, met Hem en in Hem voor ons bij de Vader, ten beste te spreken en bieden zij Hem de verdiensten aan die zij door de ene Middelaar tussen God en de mensen, Jezus Christus [41], hier op aarde verworven hebben, door de Heer in alles te dienen en aan te vullen, wat aan de kwellingen van Christus in hun vlees ontbreekt, ten bate van Zijn Lichaam, dat de Kerk is [42]. Aldus is hun broederlijke bekommernis voor onze zwakheid een kostbare hulp. [43]

Vandaar bestaat er tussen de gelovigen, die ofwel het hemels vadershuis bereikt hebben ofwel de misdrijven in het vagevuur uitboeten ofwel nog als pelgrim in de wereld vertoeven, inderdaad een bestendige liefdesband en een overvloedige uitwisseling van alle goeds, waardoor na uitboeting van alle zonden van heel het mystieke lichaam de goddelijke gerechtigheid wordt verzoend; Gods barmhartigheid echter wordt uitgedaagd tot vergeving en daardoor komen rouwmoedige zondaars des te sneller tot het volle genot van de weldaden van het gezin van God.

III – III

6

De Kerk, zich vanaf de eerste tijden bewust van deze waarheden, heeft verschillende wegen gekend en heeft diverse wegen ingeslagen om de vruchten van de verlossing van onze Heer op de afzonderlijke gelovigen toe te passen en om de gelovigen te doen meewerken aan het heil van de broeders; en om zo heel het lichaam van de Kerk in gerechtigheid en heiligheid te richten op de volmaakte komst van het rijk Gods, wanneer God alles in allen zal zijn.

De apostelen zelf immers spoorden hun leerlingen aan om voor het heil van de zondaars te bidden; [1] [2] de alleroudste gewoonte in de Kerk heeft deze praktijk met eerbied bewaard, [3] [4] vooral doordat de boetelingen de voorspraak van heel de gemeenschap inriepen [5] en doordat de overledenen met gebeden, met name door het opdragen van het eucharistisch offer, werden ondersteund. [6] [7] [8] Ook werden reeds vanaf de vroegste tijden in de Kerk voor het heil van de zondaars goede werken aan God opgedragen, voor alles die welke, gezien de menselijke zwakheid, moeilijk zijn. [9] Maar omdat het lijden dat de martelaren omwille van het geloof en van de wet Gods ondergingen zeer hoog werd geacht, waren de boetelingen gewoon van hen te vragen, dat zij, gesteund door hun verdiensten, sneller de verzoening van de bisschoppen zouden ontvangen. [10] [11] [12] [13] Want de gebeden en goede werken van de rechtvaardigen werden zo hoog geschat, dat men daarin bevestigd zag, dat de boeteling door de steun van heel het christenvolk werd schoongewassen, gereinigd en verlost. [14]

Bij dit alles was men echter van mening, dat niet de afzonderlijke gelovigen, uit eigen kracht alleen, de vergeving van de zonden van andere broeders bewerkten; want men geloofde, dat de Kerk zelf als één lichaam, in vereniging met het hoofd Christus, in de afzonderlijke ledematen voldoening gaf. [15] [16]

De Kerk van de vaders nu was er absoluut van overtuigd, dat het verlossingswerk door haar ten uitvoer werd gebracht in gemeenschap met en onder gezag van de herders, die de Heilige Geest had aangesteld tot bisschoppen voor het bestuur van de Kerk Gods. [17] [18] [19] [20] [21] Na alles zorgvuldig te hebben overwogen, stelden dus de bisschoppen vast, hoe en in welke mate voldoening gegeven moest worden, ja zelfs stonden zij toe, dat canonieke boetes werden afgekocht door andere werken, die wellicht gemakkelijker waren, meer in overeenstemming met het algemeen welzijn of die de vroomheid bevorderen, en die door de boetelingen zelf, soms zelfs door andere gelovigen, waren volbracht. [22] [23] [24] [25] [26] [27]

IV – IV

De in de Kerk geldende overtuiging, dat de herders van de kudde des Heren de afzonderlijke gelovigen door de toepassing van de verdiensten van Christus en de heiligen kunnen bevrijden van de overblijfselen van de zonde, heeft geleidelijk aan in de loop der eeuwen onder inspiratie van de Heilige Geest, die het volk Gods zonder ophouden bezielt, de aflatenpraktijk ingevoerd, waarop er in de leer zelf en in de tucht van de Kerk een vooruitgang, geen verandering [1] is ontstaan en vanuit de openbaring als grondslag een nieuw goed is ingebracht tot nut van de gelovigen en van heel de Kerk.

De aflatenpraktijk nu, die zich geleidelijk aan heeft uitgebreid, is vooral toen in de historie van de Kerk als een opvallend feit naar voren gekomen, toen de pausen beslisten, dat sommige werken, passend bij het algemene welzijn van de Kerk, “beschouwd moesten worden als vervanging van iedere boete [2] en aan de gelovigen “die werkelijk berouw hadden en hun zonden hadden beleden” en die deze werken volbrachten “door de barmhartigheid van de almachtige God en vertrouwend op de verdiensten en het gezag van zijn apostelen”, “uit de volheid van hun apostolische gezag”, “niet alleen een volledige denkbare vergeving van al hun zonden” verlenen. [3]

Want de “eniggeboren Zoon van God heeft voor de strijdende Kerk een schat verworven. Deze schat nu heeft Hij via de heilige Petrus, sleuteldrager van de hemel, en diens opvolgers, zijn plaatsvervangers op aarde geschonken om ze aan de gelovigen tot hun heil uit te delen en ze om geëigende en aanvaardbare redenen nu eens voor een algehele, dan weer voor een gedeeltelijke kwijtschelding van de tijdelijke straf, die voor de zonden verschuldigd is, zowel algemeen als in bijzondere gevallen (in die mate waarin zij met God weten, dat het goed is) barmhartig toe te passen op hen die werkelijk berouwvol hun zonden hebben beleden. Dat tot de toeneming van deze schat de verdiensten van de heilige Moeder van God en van alle uitverkorenen een bijdrage leveren, is iedereen bekend”. [4]

Paragraaf 8 ontbreekt! Hierna de Engelse versie – bron:

<http://www.ewtn.com/library/PAPALDOC/P6INDULG.HTM> (M.V.)

8

The remission of the temporal punishment due for sins already forgiven insofar as their guilt is concerned has been called specifically “indulgence.”[37]

It has something in common with other ways or means of eliminating the vestiges of sin but at the same time it is clearly distinct from them.

In an indulgence in fact, the Church, making use of its power as minister of the Redemption of Christ, not only prays but by an authoritative intervention dispenses to the faithful suitably disposed the treasury of satisfaction which Christ and the saints won for the remission of temporal punishment.[38]

The aim pursued by ecclesiastical authority in granting indulgences is not only that of helping the faithful to expiate the punishment due sin but also that of urging them to perform works of piety, penitence and charity—particularly those which lead to growth in faith and which favor the common good.[39]

And if the faithful offer indulgences in suffrage for the dead, they cultivate charity in an excellent way and while raising their minds to heaven, they bring a wiser order into the things of this world.

The Magisterium of the Church has defended and illustrated this doctrine in various documents.[40] Unfortunately, the practice of indulgences has at times been improperly used either through “untimely and superfluous indulgences” by which the power of the keys was humiliated and penitential satisfaction weakened,[41] or through the collection of “illicit profits” by which indulgences were blasphemously defamed[42] But the Church, in deploring and correcting these improper uses “teaches and establishes that the use of indulgences must be preserved because it is supremely salutary for the Christian people and authoritatively approved by the sacred councils; and it condemns with anathema those who maintain the uselessness of indulgences or deny the power of the Church to grant them.”[43]

De Kerk echter nodigt ook heden ten dage al haar kinderen uit om te overwegen en in ogenschouw te nemen, hoezeer de aflatenpraktijk bijdraagt tot een krachtiger leven van ieder afzonderlijk, ja zelfs van heel de christengemeenschap. Om heel kort het voornaamste in herinnering te roepen, leert dit heilzame gebruik op de eerste plaats: *”dat het kwaad en bitter is God, de Heer, te hebben verlaten”*. (Jer. 2, 19) Want wanneer de gelovigen aflaten verdienen, begrijpen zij, dat zij niet door eigen krachten het kwaad uit kunnen boeten dat zij door hun zonde zelf, ja zelfs heel de gemeenschap hebben toegebracht, en dus worden zij opgewekt tot een heilzame nederigheid.

Vervolgens leert de aflatenpraktijk, hoezeer wij door een intieme band onder elkaar met Christus verbonden zijn en hoeveel het bovennatuurlijk leven van ieder afzonderlijk bij kan dragen tot anderen, zodat ook zij gemakkelijker en nauwer met de Vader verenigd kunnen worden. De aflatenpraktijk spoort dus op doeltreffende wijze aan tot liefde, en beoefent deze op uitnemende wijze, als aan de broeders, die in Christus ontslapen zijn, hulp geboden wordt.

10

Eveneens wekt de aflatenpraktijk op tot vertrouwen en hoop op een volledige verzoening met God de Vader; dit bewerkt ze echter zo, dat ze geen aanleiding geeft tot verwaarlozing van wat dan ook en op geen enkele wijze de toeleg op een goede gesteltnis, welke vereist is voor een volledige gemeenschap met God, laat verslappen. Immers, de aflaten worden, ofschoon zij om niet gegeven weldaden zijn, toch zowel voor levenden als voor overledenen slechts verleend na vervulling van bepaalde voorwaarden, omdat ter verkrijging daarvan vereist is van de ene kant, dat de voorgeschreven goede werken vervuld zijn, van de andere kant, dat de gelovige de vereiste gesteltnissen bezit: namelijk dat hij God liefheeft, de zonden verafschuwt, gelovig vertrouwen heeft op de verdiensten van Christus de Heer en vast gelooft, dat de gemeenschap der heiligen voor hem van groot belang is.

Ook mag men niet uit het oog verliezen, dat de gelovigen zich door het verdienen van aflaten gewillig onderwerpen aan de wettige herders van de Kerk en met name aan de opvolger van de heilige Petrus, de sleuteldrager van de hemel, omdat de Zaligmaker zelf hun heeft opgedragen om zijn Kerk te weiden en te leiden.

Het heilzame instituut van de aflaten draagt er dus op zijn eigen wijze toe bij, dat de Kerk zonder vlek of rimpel, maar heilig en onbesmet [5] aan Christus wordt aangeboden, op wonderbaarlijke wijze in Christus één door een bovennatuurlijke liefdesband. Met behulp van de aflaten immers worden de leden van de lijdende Kerk des te sneller gevoegd bij de hemelse Kerk, door diezelfde aflaten wordt het rijk van Christus steeds meer en vlugger hersteld, *”totdat wij allen tezamen geraaken tot de eenheid in het geloof en de kennis van Gods Zoon, tot de volmaakte Man, tot de gehele omvang van de Volheid van de Christus”*. (Ef. 4, 13)

11

Steunend dus op deze waarheden, wil onze moeder de heilige Kerk, wanneer zij opnieuw het gebruik van de aflaten aan de gelovigen aanbeveelt als een gebruik dat in de loop van vele eeuwen en ook in de huidige tijd zeer dienstig is voor het christenvolk, zoals de ervaring bewijst, helemaal niets afdoen aan andere middelen van heiliging en reiniging, vooral het heilig misoffer en de sacramenten, met name het boetesacrament, vervolgens de talrijke hulpmiddelen die in één woord sacramentalia worden genoemd, en tenslotte de werken van vroomheid, liefde en boetvaardigheid. Al deze hulpmiddelen hebben dit gemeen, dat zij des te krachtiger de heiliging en zuivering bewerken, naarmate iemand nauwer met Christus, het Hoofd, en met het lichaam, de Kerk, door de liefde verbonden is. De bevoorrechte plaats van de liefde in het leven van christenen wordt ook door de aflaten bevestigd. Want aflaten kunnen niet worden verdiend zonder een oprechte metanoia en gemeenschap met God, waar de vervulling van de voorgeschreven werken nog bij komt. De orde van de liefde wordt dus gehandhaafd en daarin wordt de vergeving van de zondestraffen door de uitdeling uit de schat van de Kerk opgenomen.

Terwijl de Kerk haar gelovigen aanspoort om de heilige overleveringen van de vaders niet los te laten of gering te schatten, maar deze gelovig te aanvaarden als een kostbare schat van het katholie-

ke gezin en zich door die tradities te laten leiden, laat zij toch toe, dat een ieder - met de onaantastbare en rechtmatige vrijheid van de kinderen Gods - van deze middelen tot heiliging en zuivering gebruik maakt; maar zij roept altijd weer bij hen in herinnering, wat voor de verwerving van het heil voorgehouden moet worden als noodzakelijk of beter of doeltreffender. [6] [7]

Om nu de aflatenpraktijk zelf tot grotere waardigheid en achting te brengen, heeft onze moeder de heilige Kerk het nuttig geoordeeld iets te vernieuwen in de praktijk daarvan en heeft zij besloten om nieuwe normen te geven.

V – V

12

De hierna volgende normen voeren aangepaste wijzigingen in de discipline van de aflaten in, nadat ook de meningen van de bisschoppenvergaderingen zijn ontvangen.

De bepalingen van de *Codex van het kerkelijk recht* en van de decreten van de Heilige Stoel over de aflaten blijven, voor zover ze met de nieuwe normen overeenkomen, van kracht.

Bij het gereedmaken van deze normen hebben vooral deze drie dingen voor ogen gestaan: dat er een nieuwe maat zou worden vastgesteld voor de gedeeltelijke aflaat, een passende vermindering in de volle aflaten zou worden ingevoerd en dat al wat de zogenaamde zakelijke en lokale aflaten betreft tot een eenvoudige en waardigere vorm zou worden geredigeerd en geregeld.

Wat betreft de gedeeltelijke aflaat, is met weglating van de oude bepaling van dagen en jaren een nieuwe norm of maat gezocht volgens welke de handeling zelf van de christengelovige die een met aflaat verrijkt werk volbrengt in aanmerking wordt genomen.

Omdat nu de Christengelovige door zijn handeling - buiten de verdienste om, die de voornaamste vrucht van de handeling is - bovendien vergeving van de tijdelijke straf verkrijgen kan, en wel des te meer naarmate zijn liefde groter en het werk voornamer is, leek het juist om deze kwijtschelding van de straf zelf, die de Christen door zijn handeling verkrijgt, te nemen als maat van strafkwijtschelding die het kerkelijk gezag door een gedeeltelijke aflaat daaraan vrijgevig verbindt.

Wat betreft de volle aflaat, leek het nuttig het aantal daarvan op passende wijze te verminderen, willen de Christengelovigen de volle aflaat op de juiste waarde schatten en deze in de vereiste gesteltenissen kunnen verdienen. Wat immers al te dikwijls gebeurt, daar wordt weinig op gelet; wat al te overvloedig wordt aangeboden, wordt weinig geacht; want de meeste Christengelovigen hebben een behoorlijke tijdsruimte nodig om zich goed op het verdienen van een volle aflaat voor te bereiden.

Wat betreft de zakelijke en lokale aflaten, is niet alleen hun aantal sterk verminderd, maar ook de benaming zelf is afgeschaft, zodat duidelijker vaststaat, dat de handelingen van de Christengelovigen met aflaten verrijkt worden, niet echter zaken of plaatsen, die alleen maar een aanleiding zijn om aflaten te verdienen. Feitelijk kunnen de leden van vrome verenigingen de aflaten eigen aan hun verenigingen verdienen door het vervullen van de voorgeschreven werken en is het gebruik van de onderscheidingsteken niet vereist.

VI – Normen

Norm 1

13

De aflaat is een kwijtschelding ten overstaan van God van de tijdelijke straf voor zonden die, wat de schuld betreft, reeds zijn uitgewist; de goed gedisponeerde christengelovige kan deze verkrijgen op bepaalde en vast omschreven voorwaarden met behulp van de Kerk, die als bedienares van de verlossing de schat van voldoeningen van Christus en de heiligen op gezagvolle wijze uitdeelt en toepast.

Norm 2

14

Er is een gedeeltelijke aflaat of een volle aflaat, naargelang zij van de voor de zonden verschuldigde tijdelijke straf geheel of gedeeltelijk vrijmaakt.

Norm 3

15

Zowel de gedeeltelijke aflaat als de volle aflaat kunnen altijd op de overledenen worden toegepast bij wijze van voorbede.

Norm 4

16

De gedeeltelijke aflaat zal in het vervolg alleen met deze woorden “gedeeltelijke aflaat” worden aangeduid zonder de toevoeging bepaling van dagen of jaren.

Norm 5

17

Als de Christengelovige die met een berouwvol hart het werk volbrengt waaraan een gedeeltelijke aflaat verbonden is, wordt door de Kerk in die mate kwijtschelding van de tijdelijke straf verleend als hij door zijn handeling reeds ontvangt.

Norm 6

18

Een volle aflaat kan slechts eenmaal op een dag verdiend worden, behoudens voorschrift [norm 18] voor hen die in “stervensgevaar” zijn. Een gedeeltelijke aflaat echter kan meerdere malen op een dag verdiend worden, tenzij uitdrukkelijk anders wordt vermeld.

Norm 7

19

Voor het verkrijgen van een volle aflaat wordt vereist de uitvoering van het werk dat met een aflaat verrijkt is en de vervulling van deze drie voorwaarden: sacramentele belijdenis, eucharistische Communie en een gebed tot intentie van de paus. Bovendien wordt vereist, dat iedere begeerte naar welke, ook dagelijkse, zonde dan ook wordt uitgesloten.

Als deze volledige gesteltenis afwezig is of de bovengenoemde voorwaarden, behoudens voorschrift [norm 11] voor “hen die verhinderd zijn”, niet worden vervuld, zal de aflaat slechts gedeeltelijk zijn.

Norm 8

20

De drie voorwaarden kunnen op meerdere dagen voor of na het volbrengen van het voorgeschreven werk worden vervuld; het is echter passend, dat de communie en het gebed tot intentie van de Paus worden volbracht op de dag zelf waarop het werk wordt ondernomen.

Norm 9

21

Met één sacramentele belijdenis kunnen meerdere volle aflaten worden verdiend; maar met één heilige Communie en met één gebed tot intentie van de Paus kan slechts één volle aflaat worden verdiend.

Norm 10

22

De voorwaarde om te bidden tot intentie van de Paus wordt volledig vervuld, wanneer tot zijn intentie eenmaal het “*Onze Vader*” en een “*Wees Gegroet*” gebeden worden; maar aan iedere gelovige is

het toegestaan om welk ander gebed ook te bidden naargelang van ieders vroomheid of devotie jegens de Paus.

Norm 11

23

Met behoud van de bevoegdheid welke aan biechtvaders in *can. 915 C.I.C./1917* is gegeven om - voor hen "die verhinderd zijn" - ofwel het voorgeschreven werk ofwel de voorwaarden te wijzigen, kunnen de plaatselijke bisschoppen aan gelovigen over wie zij rechtens gezag uitoefenen, toestaan, dat zij, als zij op plaatsen wonen waar zij op geen enkele wijze of althans heel moeilijk kunnen biechten of communiceren, de volle aflaat kunnen verdienen zonder actuele Biecht of Communie, mits zij rouwmoedig van hart zijn en zich voornemen om, zo spoedig zij kunnen, tot genoemde Sacramenten te naderen.

Norm 12

24

De verdeling van aflaten in persoonlijke, zakelijke en lokale wordt niet meer gebruikt, waardoor des te duidelijker komt vast te staan, dat de handelingen van de Christengelovigen met aflaten worden verrijkt, ofschoon zij soms met een zaak of plaats verbonden worden.

Norm 13

25

Een *enchiridon van de aflaten* zal worden herzien met de bedoeling om alleen de voornaamste gebeden en werken van vroomheid, liefde en boetvaardigheid met aflaten te verrijken.

Norm 14

26

De lijsten en korte samenvattingen van de aflaten van orden, religieuze congregaties, van religieuze gemeenschappen zonder geloften, van seculiere instituten en van vrome verenigingen van gelovigen zullen zo spoedig mogelijk worden herzien, zodat een volle aflaat alleen verdiend kan worden op bijzondere, door de Heilige Stoel vast te stellen, dagen, op voorstel van de hoogste overste of, als het gaat over vrome verenigingen, van de plaatselijke bisschop.

Norm 15

27

In alle kerken, openbare kapellen of - door degenen die daarvan wettig gebruik maken - half openbare kapellen kan een volle aflaat worden verdiend, welke alleen op 2 november kan worden toegepast op de overledenen.

In parochiekerken kan echter bovendien tweemaal per jaar een volle aflaat worden verdiend: op het feest van de patroon en op 2 augustus, waarop de "portiuncula"-aflaat valt, of op een andere geschiktere, door de plaatselijke bisschop vast te stellen, dag.

Alle bovengenoemde aflaten zullen ofwel op de boven vastgestelde dagen kunnen worden verdiend ofwel, met toestemming van de bisschop, op de voorafgaande of volgende zondag.

De overige aflaten welke aan kerken of kapellen zijn toegekend, zullen zo spoedig mogelijk worden herzien.

Norm 16

28

Het werk dat is voorgeschreven voor het verdienen van een volle aflaat die aan een kerk of oratorium is toegekend, bestaat in het bezoek daarvan, waarbij het gebed des Heren en de geloofsbelijdenis (*Onze Vader* en *Credo*) gebeden worden.

Norm 17

29

De Christengelovige die een “voorwerp van vroomheid” (crucifix, kruisje, rozenkrans, scapulier, medaille) dat door een of andere priester op de gebruikelijke wijze gezegend is in vrome gezindheid gebruikt, verkrijgt een gedeeltelijke aflaat.

Als echter “het voorwerp van vroomheid” door de paus of een of andere bisschop gezegend is, kan de Christengelovige die dat voorwerp in vrome gezindheid gebruikt ook een volle aflaat verdienen op het feest van de heilige apostelen Petrus en Paulus, nadat daaraan in een of andere wettige formule de geloofsbelijdenis is toegevoegd.

Norm 18

30

Als er geen priester kan zijn die aan een christengelovige in stervensgevaar de sacramenten en de apostolische zegen met de daar aan verbonden volle aflaat, waarover in *can. 468 par. 2 C.I.C./1917*, toedient, verleent onze moeder de heilige Kerk welwillend aan deze goed gedisponeerde gelovige een volle aflaat, die in stervensgevaar kan worden verdiend, mits hij tijdens zijn leven regelmatig enkele gebeden heeft verricht. Voor de verkrijging van deze volle aflaat verdient het gebruik van een crucifix of kruis alle aanbeveling.

Een Christengelovige kan deze zelfde volle aflaat in stervensgevaar verdienen, al heeft hij op die dag reeds een andere volle aflaat verdiend.

Norm 19

31

De normen die zijn uitgevaardigd over de volle aflaten, speciaal die welke in [norm 6] vermeld is, zijn ook toepasselijk op de volle aflaten die tot nu toe gewoonlijk “toties quoties” werden genoemd.

Norm 20

32

Onze Moeder de heilige Kerk, vervuld met de allergrootste zorg voor de overleden gelovigen, heeft - met afschaffing van ieder privilege in dit opzicht - bepaald, dat deze overledenen in de ruimste mate gesteund worden door ieder heilig Misoffer.

VII - Overgangsregelingen

33

De nieuwe normen, waarop de verkrijging van aflaten steunt, zullen drie maanden na de dag waarop deze constitutie in de *Acta Apostolicae Sedis* zal worden gepubliceerd van kracht worden.

De aflaten welke aan het gebruik van een “devotioneel voorwerp” verbonden zijn en die boven niet zijn genoemd, houden drie maanden na de dag waarop deze constitutie in de *Acta Apostolicae Sedis* zal worden gepubliceerd op.

De herziening waarover in norm 14 en 15 wordt gesproken moet binnen een jaar worden voorgelegd aan de Heilige Apostolische Penitentiarie: maar twee jaar na deze constitutie zullen de aflaten die niet bekrachtigd zijn alle kracht verliezen.

Wij willen, dat deze bepalingen en voorschriften nu en voor de toekomst vaststaan en van kracht zijn en zullen zijn, niettegenstaande, voor zover nodig, apostolische constituties en verordeningen die door onze voorgangers zijn uitgevaardigd en niettegenstaande alle overige voorschriften, ook die welke speciale vermelding of gedeeltelijke afschaffing verdienen.

Gegeven te Rome, bij de Sint Pieter, op 1 januari, de octaafdag van de geboorte van onze Heer Jezus Christus, in het jaar 1967, het vierde jaar van ons pontificaat.

Paus Paulus VI